

Expunere de Motive

privind modificarea și completarea Legii nr.360/2023 privind sistemul public de pensii

1. Descrierea situației actuale

Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii introduce noi reglementări care afectează modalitatea de calcul a pensiilor pentru persoanele care au muncit în condiții de handicap grav sau deficiență vizuală severă. Potrivit acestei legi, persoanele care au desfășurat activități în astfel de condiții beneficiază de o bonificație de 0,5 puncte pentru fiecare an de cotizare contributivă realizat în condiții de handicap grav sau deficiență vizuală severă. Totuși, această bonificație este insuficientă pentru a compensa eliminarea stagiului complet de cotizare redus, care anterior recunoștea dificultățile specifice și eforturile suplimentare ale acestor persoane vulnerabile.

Înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 360/2023, persoanele încadrate în grad de handicap grav beneficiau de stagiul complet de cotizare redus, fiind necesar să lucreze o treime din durata standard de cotizare pentru a obține pensia întreagă. Această facilitate a fost eliminată de noua lege, ceea ce a dus la recalcularea pensiilor pentru cei care s-au pensionat înainte de 1 septembrie 2024, având un impact disproporționat asupra cuantumului pensiilor acestora.

Persoanele care s-au pensionat înainte de 1 septembrie 2024 sunt, de asemenea, afectate de noile prevederi. După recalcularea pensiilor conform noilor norme, mulți pensionari au suferit reduceri semnificative ale pensiilor, unele de peste 50%. Această situație afectează în mod disproporționat persoanele care au beneficiat anterior de stagiul complet redus, cum ar fi cele cu handicap grav.

Într-un exemplu concret, un pensionar cu 11 ani și 8 luni de muncă în condiții de handicap grav, care avea o pensie de 4.067 lei, a ajuns, în urma recalculării, la o pensie de 1.662 lei. **O altă persoana încadrată în grad de handicap grav care a contribuit la sistemul public de pensii 29 de ani în condiții de handicap grav, la data recalculării se afla în plata cu un quantum al pensiei de 4.327 lei iar din recalculare a rezultat o pensie în quantum de 1.889 lei. Deci, quantumul pensiei a fost diminuat cu 2.438 lei, în condițiile în care a beneficiat și de puncte de stabilitate pentru cei 3 ani lucrați peste stagiul de cotizare de 25 de ani. Aceasta pierdere a cuantumului pensiei va fi recuperată la momentul în care valoarea punctului de referință va ajunge la valoarea de 190 lei.** Similar, alte cazuri evidențiază reduceri drastice, cum ar fi cel al unui pensionar cu 20 de ani de muncă în condiții de handicap, a cărui pensie a scăzut de la 3.483 lei la 1.620 lei.

Aceste pierderi nu pot fi compensate în mod rezonabil prin bonificația actuală, având în vedere că valoarea punctului de referință este de doar 81 lei în prezent. De asemenea, recalcularea pensiilor, care nu mai recunoaște stagiul complet redus, afectează disproporționat persoanele care au lucrat în condiții de handicap grav și sever.

2. Soluții legislative

Propunerea legislativă vizează două aspecte esențiale, care urmăresc să adreseze atât situația pensionarilor de dinainte, cât și a celor de după 1 septembrie 2024:

a. Persoanele care se vor pensiona după 1 septembrie 2024:

- Majorarea punctelor suplimentare acordate pentru munca realizată în condiții de handicap grav: Propunem ca bonificația pentru persoanele încadrate în grad de handicap grav să fie majorată de la 0,5 puncte la 1 punct pentru fiecare lună de stagiul contributiv realizat în condiții de handicap grav sau deficiență vizuală severă. De asemenea, pentru persoanele cu handicap mediu, bonificația va crește de la 0,25 la 0,5 puncte pentru fiecare lună de cotizare contributivă.

Această măsură este necesară pentru a reflecta mai corect dificultățile și eforturile suplimentare cu care se confruntă aceste persoane în activitatea lor profesională. Actuala bonificație nu este suficientă pentru a compensa pierderile rezultate din eliminarea stagiului complet de cotizare redus și nu asigură o pensie adecvată pentru aceste categorii vulnerabile. Prin majorarea bonificațiilor, se va recunoaște în mod corect efortul depus de aceste persoane, iar pensiile vor reflecta mai bine condițiile dificile în care au muncit.

b. Persoanele pensionate înainte de 1 septembrie 2024:

- Extinderea excepțiilor prevăzute la articolul 154 pentru persoanele cu handicap grav și deficiență vizuală severă: Propunem extinderea prevederilor de excepție din articolul 154 al Legii nr. 360/2023 astfel încât acestea să se aplice și persoanelor care au realizat un stagiul de cotizare contributiv în condiții de handicap grav sau deficiență vizuală severă înainte de 1 septembrie 2024.

Pentru a evita înghețarea pensiilor acestor persoane și pentru a le permite să beneficieze de majorările viitoare ale pensiilor, precum și pentru a preveni pierderea puterii de cumpărare, propunem extinderea excepțiilor din art. 154 din Legea nr. 360/2023 și pentru persoanele cu handicap și cele cu deficiențe vizuale grave (prevăzute la art. 52 și 53). Scopul este protejarea acestora de o eventuală scădere a punctajului pensiei după recalculare. Măsura este necesară pentru a garanta respectarea principiului constituțional al egalității de drepturi și a asigura un trai decent acestor persoane. Prin extinderea excepțiilor, se va evita înghețarea pensiilor acestora și se va permite ca aceste persoane să beneficieze de viitoarele majorări ale pensiilor. De asemenea, măsura va preveni discriminările între persoanele care au ieșit la pensie înainte de 1 septembrie 2024 și cele care se vor pensiona după această dată.

3. Schimbări preconizate

Adoptarea acestor modificări legislative va avea următoarele efecte pozitive:

- **Pentru persoanele pensionate după 1 septembrie 2024:** Majorarea punctelor suplimentare pentru munca realizată în condiții de handicap grav sau deficiență vizuală severă va compensa mai adecvat eforturile suplimentare depuse de aceste persoane. Bonificația mărită va reduce inechitățile și va asigura o pensie care să reflecte corect dificultățile cu care se confruntă aceste persoane.
- **Pentru persoanele pensionate înainte de 1 septembrie 2024:** Extinderea excepțiilor din articolul 154 va preveni scăderile drastice ale pensiilor pentru aceste persoane vulnerabile. Aceasta va asigura că recalcularea pensiilor nu le va dezavantaja și va permite ca aceste persoane să beneficieze de viitoarele creșteri de pensii, contribuind la menținerea unui standard de viață decent.
- **Respectarea principiului egalității de drepturi:** Modificările propuse vor contribui la eliminarea discriminării între persoanele pensionate înainte și după 1 septembrie 2024, garantând respectarea principiului constituțional al egalității de drepturi. În același timp, acestea vor asigura o pensie echitabilă și vor proteja categoriile vulnerabile de eventuale pierderi financiare disproporționate.

În concluzie, aceste măsuri legislative sunt esențiale pentru a corecta inechitățile actuale din sistemul de pensii și pentru a asigura un trai decent persoanelor care au muncit în condiții de handicap grav sau deficiență vizuală severă. Prin adoptarea acestei propuneri, se va recunoaște în mod echitabil efortul și contribuția acestor persoane, asigurând în același timp respectarea principiilor constituționale și a drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

Impact bugetar:

Întrucât conform art.154 alin.(3) quantumul pensiilor după recalculare se mențin în quantumul aflat în plată la data intrării în vigoare a Legii nr.360/2023, **măsurile prevăzute prin prezenta propunere legislativă nu au impact bugetar în următorii ani.**

Pentru toate aceste considerente, înaintăm Parlamentului României, spre dezbatere și adoptare, prezenta propunere legislativă.

Inițiatori:

Ambrozie-Irineu Darău, senator USR

Ștefan Pălărie, senator USR

Virgil- Marius Bob, senator USR

Monica-Elena Berescu, deputată USR

Oana-Silvia Țoiu, deputată USR

Cristian-Gabriel Seidler, deputat USR

